

Bij HAN Sport en Bewegen is de student aan zet

Elke docent van welk sportinstituut dan ook zal het ervaren hebben: een klasje ALO-studenten wacht glazig kijkend af wat er gaat komen. De houding is op zijn best afwachtend nieuwsgierig, maar in alle gevallen is de student de consument. Hij luistert en leert wat de docent wil. Maar wie is er eigenlijk verantwoordelijk voor 'het leren' en het opstellen van leerdoelen? Is dat de opleiding die moet zorgdragen dat studenten de eindkwalificaties halen, of is dat de student die gekozen heeft voor een opleiding en het vak wil leren? Bij de Hogeschool Arnhem Nijmegen hebben ze in een van de minoren voor dat laatste gekozen. De resultaten zijn bemoedigend.

TEKST JAN WILLEM TEUNISSEN FOTO HANS DIJKHOFF

Wat het eerste opvalt aan de lessen in de minor is de open sfeer waarmee de docenten de vragen van de studenten terugleggen bij de vragenstellers. Na aanvankelijke irritaties raken de meeste studenten al snel gewend aan de 'nieuwe manier' van lesgeven, waarbij hun inbreng veel groter is dan in de 'normale opzet'. Voorheen werden de te nemen stappen door de docent uitgelegd en werd en passant duidelijk gemaakt wat de eisen waren. Nu is het aan de student zelf. 'We merken dat het cruciaal is om de studenten telkens opnieuw uit te leggen dat zij eigenaar zijn van hun studie', legt het docententeam van de minor uit. 'We kwamen er achter dat in het oude onderwijs de studenten te kort kwamen in de eindkwalificaties. Zij hadden na afloop niet de kennis en attitude die hoort bij het werkveld van de Buurtsportcoach. In deze vorm krijgen de studenten veel meer regie over hun programma en hopen we dat ze daarvoor op een andere, betekenisvollere manier kennis opdoen. Dat in de nieuwe minor de attitude substantieel verbetert is nauwelijks verrassend te noemen. Anders gezegd: ze worden verplicht om het heft in eigen handen te nemen.'

In die zin sluit de minor aan bij de laatste ontwikkelingen in het onderwijs, waar nieuwe concepten zoals AGORA (zie o.a. www.agoraoermond.nl voor uitleg) zijn ontstaan om de leerling

en/of student meer zelf regie te laten nemen over dat leerproces. Het idee is dat er o.a. meer gemotiveerd aan het onderwijs wordt deelgenomen omdat ze zelf de leiding hebben over hun eigen leerproces en hierin persoonlijk begeleid worden.

Opzet sportservicebureau HAN

Om de context van leren zo specifiek mogelijk te maken is er gekozen voor een werkvorm die het werkveld naar 'binnen' haalt, de opleiding in. Het sportservicebureau wordt opgezet zoals dat binnen gemeenten ook functioneert. Er is een directie (eindverantwoordelijk en voert functioneringsgesprekken, docenten), er zijn teamleden/buurtsportcoaches (creërend, analyserend en uitvoerend, studenten) en er zijn praktische werkveldopdrachten in verschillende contexten (opdrachtgevers; gemeenten, sportbond en commerciële partij) die door het gehele team van het sportservicebureau moeten worden aangepakt, opgelost of gemaakt. Samenwerking is dus een vereiste. Er moet door de teamleden een langetermijndoel worden geformuleerd. Wat moet er worden opgeleverd na een half jaar? En er zijn weekdoelen die moeten worden verantwoord.

Werkwijze

De teamleden (studenten dus) hebben de regie in de bijeenkomsten (colleges) gedurende de week. Dit gebeurt middels vaste

Leren gebruik te maken van audiovisuele hulpmiddelen

wekelijkse vergadermomenten met een agenda (geïnitieerd door de teamleden zelf). De bijeenkomsten zijn onder te verdelen in:

- 1 verantwoording voortgang opdrachten door middel van presentaties of evaluatiegesprekken
- 2 overdracht van kennis (relevante literatuur en ervaringen van de buurtsportcoach), ervaring, en werkbezoeken (nationaal/internationaal)
- 3 overdracht van de gewenste attitude en inzicht verkrijgen in competenties van de Buurtsportcoach, en de persoonlijke reflectie daarop (ontwikkeling van competenties).

De overige tijd per week is door de teamleden zelf in te vullen op locatie bij de opdrachtgever, of op de opleiding waar een werkplek gefaciliteerd wordt.

Het klassieke onderwijs schiet te kort en dus veranderde de minor in een 'Sportservicebureau'

Werkveldopdrachten

Op deze manier werkt het sportservicebureau in de meest specifieke context, in het werkveld op locatie bij de opdrachtgever. Dus wordt er ook als eis gesteld aan het werkveld dat er op locatie een plek is voor de teamleden om te werken en deel te nemen aan het specifieke proces. De opdrachten worden door de opdrachtgevers gepresenteerd aan het sportservicebureau en de teamleden verdelen onderling de opdrachten. Het team is verantwoordelijk voor alle opdrachten, al zijn er wel hoofdverantwoordelijken aangesteld voor elke specifieke opdracht. In overleg met de opdrachtgevers wordt de opdracht besproken, indien nodig opnieuw geformuleerd. Daarna worden de doelen besproken.

Om de werkveld opdrachten zo goed mogelijk te kunnen invullen kunnen de teamleden inhoudelijke thema's aanvragen bij de directie. De voorbereiding voor deze themabijeenkomsten worden door de teamleden zelf verzorgd (voorbereiding; huiswerk). Zij presenteren zelf de voorbereide kennis en worden door de directie of gastsprekers aangevuld.

Functioneren en afronding

Om het functioneren van de groep en de individuen te evalueren zijn er evaluatietrajecten (Human Resource Management; persoonlijke ontwikkeling) opgezet. Er wordt een persoonlijk en een groepsdoel geformuleerd bij aanvang. Dit wordt tussentijds meerdere keren geëvalueerd en er vinden reflectiegesprekken plaats ten aanzien van de ervaringen uit het werkveld.

Om het proces (de minor) af te ronden dienen er een 3-tal producten met een voldoende te worden afgerond: 1) een werkveld casustoets 2) portfolio met persoonlijke ontwikkeling t.a.v. de opgestelde leerdoelen m.b.t. het competentieprofiel van de Buurtsportcoach en 3) een symposium waarin de 'oplevering' en verantwoording van het werkveldproduct plaatsvindt. Het werkveld (opdrachtgevers) geven 'akkoord' op het opgeleverde product als randvoorwaarde om te kunnen presenteren/verantwoorden, de directie beoordeelt de verantwoording van de gemaakte keuzes van de teamleden.

Evaluatie pilot werkvorm 'sportservicebureau' (student perspectief)

Het doel van deze werkvorm is om studenten in een praktijkcontext te leren functioneren binnen een sportservicebureau.

Verder moeten ze leren om een visie te vormen op een rijke ontwikkelomgeving voor het bewegende kind (onderwijs, sport, buurt). Het uitgangspunt is de praktijkervaring die studenten opdoen en de vragen die daarmee samenhangen. Dit is een ander vertrekpunt dan het aanleren van kennis en vaardigheden en deze proberen te gebruiken in de praktijk.

Docentevaluatie:

- Studenten zijn meer betrokken bij het onderwijsproces doordat ze zelf regie mogen voeren over hun eigen ontwikkeling. Ook worden ze gedwongen om te ervaren wat het is om te functioneren binnen een team met gezamenlijke doelen en externe opdrachtgevers (groepscohesie).
- Met deze relatief 'vrije' werkvorm (veel autonomie) bestaat de mogelijkheid dat studenten in eerste instantie afwachtend zijn. Van een wellicht meer docent gestuurde omgeving naar een (zich)zelfsturende omgeving met persoonlijke doelen, kan als een harde overgang ervaren worden. Een hoge mate van betrokkenheid (reflectie gesprekken en product-evaluaties over de opdracht) bij dit proces van de docent is noodzakelijk om de student die 'vastloopt' mee te krijgen.
- De focus heeft bij de pilot gelegen op het functioneren binnen het sportservicebureau en de praktijkopdrachten. Dit kan ten koste gaan van de overdracht van de hoeveelheid inhoudelijke kennis. De balans tussen het proces studeren/faciliteren en de overdracht van kennis moet scherp in de gaten gehouden worden. Dit hangt nauw samen met de doelstellingen van de onderwijseenheid.

Minor 'Sportservice'

Recentelijk is het expertiseteam Talentontwikkeling en- herkenning van de HAN gestart met een pilot; het opstarten van een intern sportservicebureau, binnen de minor Gouden Kansen. De minor heeft als doelen:

1. De student een verbredende blik te bieden op het werkveld van de Buurtsportcoach
2. Visie te vormen op een 'rijke ontwikkelomgeving' voor het kind
3. Deel te nemen aan de praktijk van de Buurtsportcoach en zodoende te leren van de vraagstukken en uitdagingen van deze beroepsgroep.

De aanleiding om de meer klassieke werkvorm van colleges en stages in te ruilen binnen de minor, voor een meer werkveldgeoriënteerde onderwijsvorm ontstond na een grondige evaluatie van het onderwijs waarbij de hierboven genoemde doelstellingen voor de minor voorop stonden. Uit de evaluatie kwam het volgende naar voren.

Stijn (21 jaar) en 4^e jaars ALO student.

De werkwijze van de minor heb ik als erg prettig ervaren. Het werken in een groep is wat bij mij past en waar ik mij het best in heb kunnen ontwikkelen. De interactieve lessen in de vorm van een sportservicebureau zorgen ervoor dat iedereen samenwerkt aan de verschillende opdrachten. In deze minor heb ik geleerd hoe het werken in een sportservicebureau te werk gaat. Doordat we als groep allemaal betrokken zijn krijgen we ook de verschillende struikelblokken van elkaar te weten. Hierdoor weten we als groep ook hoe we deze struikelblokken kunnen tackelen. Het is een leuke en leerzame minor.

'Een leuke en leerzame minor'

Contact

JanWillem.Teunissen@han.nl

Kernwoorden

stage, begeleiden